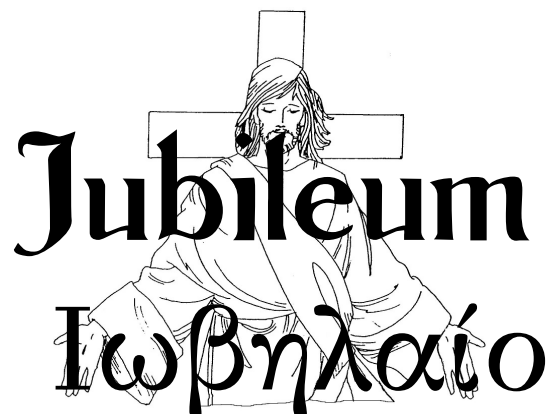

Σύντομα κείμενα για το Ιωβηλαίο - Αρ. 3 Φεβρουάριος 2025

ΤΟ ΙΩΒΗΛΑΙΟ ΈΤΟΣ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΤΗΣ ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

2. Το θεολογικό νόημα του προσκυνήματος

Το Ιωβηλαίο είναι στενά συνδεδεμένο με την προσκύνηση του Μυστηρίου της Ενσάρκωσης, η οποία Ενσάρκωση συνδέθηκε με ορισμένους τόπους. Στην Παλαιά Διαθήκη για να συναντήσουν οι Ισραηλίτες τον Θεό πήγαιναν, τουλάχιστον μια φορά στη ζωή τους, προσκύνημα στο Ναό της Ιερουσαλήμ για την εορτή του Πάσχα. Στην Αγία Γραφή ο ιερός τόπος σταδιακά επικεντρώνεται στην Ιερουσαλήμ όπου ο Θεός του Ισραήλ επιθυμεί να τιμηθεί και κατά κάποιο τρόπο να συναντηθεί. Ο ίδιος ο Ιησούς, υποτασσόμενος στον Νόμο, μαζί με τη Μαριάμ και τον Ιωσήφ, πηγαίνει προσκυνητής στην αγία πόλη Ιερουσαλήμ σε ηλικία 12 ετών (πβλ Λκ 2,41).

Στην Καινή Διαθήκη, το επίκεντρο του ιερού τόπου κορυφώνεται στο Χριστό, ο οποίος γίνεται ο καινούργιος “ναός” (πβλ Ιω 2,21) όπου κατοικεί “η πληρότητα της θεότητας” (Κολ 2,9). Εν Χριστώ, και η Εκκλησία θεωρείται στην Καινή Διαθήκη “ναός” (πβλ Α΄ Κορ 3,17) έως και ο κάθε μαθητής του Χριστού, εφόσον είναι κατοικία του Αγίου Πνεύματος (πβλ Α΄ Κορ 6,19· Ρωμ 8,11).

Στα Ευαγγέλια η αποστολή του Ιησού παρουσιάζεται ως μια οδοιπορία προς την Ιερουσαλήμ όπου θα εκπληρώσει την αποκάλυψη του Θεού Πατέρα με τα γεγονότα του Πάσχα. Ειδικότερα ο ευαγγελιστής Λουκάς βλέπει την αποστολή του Ιησού ως μια οδοιπορία που είναι και γεωγραφική και θεολογική: αρχίζει στη Ναζαρέτ (Λκ 4, 16-30) και καταλήγει στην Ιερουσαλήμ (Λκ 9, 51· 19, 28· 24, 47). Αυτή η

οδοιπορία είναι θεμελιώδης διάσταση του καινούργιου που φέρνει ο Χριστός: ο Υιού του Θεού κατέρχεται στην ιστορία (Λκ 1, 34-38), βαδίζει εκεί που βαδίζουν και οι άνθρωποι φέρνοντας τους το Ευαγγέλιο (Λκ 4, 18.43), καλεί τους μαθητές να τον ακολουθήσουν (Λκ 5, 1-11), ο δρόμος της οδοιπορίας του Ιησού γίνεται οδός μαθητείας (Λκ 5, 11), ευαγγελισμού (Λκ 9, 1-6· 10, 1-20), επίσκεψης των σπιτιών των ανθρώπων πριν την είσοδο στο ναό της Ιερουσαλήμ, την καρδιά του εβραϊκού κόσμου.

Η ιστορία της Εκκλησίας είναι το ζωντανό χρονικό ενός προσκυνήματος, μιας οδοιπορίας που δεν τελειώνει ποτέ. Το προσκύνημα είναι μια απτή υπενθύμιση της κατάστασης του ανθρώπου, ο οποίος βλέπει και συλλογίζεται την ίδια του την ύπαρξη ως μια πορεία. Από τη γέννηση έως το θάνατο, ο καθένας είναι ένας οδοιπόρος. Το προσκύνημα είναι μια προσωπική οδοιπορία του πιστού στα βήματα του Λυτρωτή. Πρόκειται για μια άσκηση, μια γύμναση του πνεύματος, μια διαρκή επαγρύπνηση πάνω στη εύθραυστη ανθρώπινη φύση, μια έξοχη εσωτερική προετοιμασία για τη μεταστροφή της καρδιάς.

3. Οδοιπορία μεταστροφής

Το χριστιανικό προσκύνημα εμπεριέχει μια ενδόμυχη προσδοκία, αυτή της αλλαγής, της εσωτερικής αλλαγής. Ως πνευματική, θρησκευτική αλλαγή, μπορεί να ονομαστεί *μεταστροφή*. Οι αλλαγές έχουν τη δυναμική τους μέσα από τις οποίες η επιθυμία αλλαγής βρίσκει την πραγμάτωσή της. Ο πρωταγωνιστής είναι η Θεία Χάρη· είναι εκείνη που παράγει καρπούς πνευματικούς μετανοίας. Συνήθως η Χάρη του Θεού δεν επιβάλλεται, επιδιώκει την πειθώ, την έλξη προς αυτήν, σεβό-

μενη την ανθρώπινη ελευθερία. Ο δυναμισμός του προσκυνήματος ως οδοιπορία μεταστροφής τροφοδοτείται από συγκεκριμένες χαρακτηριστικές καταστάσεις.

Η αταραξία

Με την απόφαση να κάνεις προσκύνημα, επιλέγεις να διακόψεις την καθημερινότητά σου, να σταματήσεις εκείνο που κάνεις για να κάνεις κάτι άλλο, διαφορετικό: **να αφηθείς** στην επίδραση του χώρου και του χρόνου με τρόπο διαφορετικό.

Για να είναι ουσιαστική αυτή η επίδραση χρειάζεται να αποκοπείς από ό,τι διαταράσσει την αταραξία: πρόσωπα, αντικείμενα, συνήθειες. **Το προσκύνημα** δεν είναι μια βόλτα, μια επίσκεψη, μια έξοδος· **είναι μια κατάσταση**.

Ο μόχθος

Το προσκύνημα ως πορεία εμπεριέχει το μόχθο, σωματικό και πνευματικό. Είναι **με τα πόδια** που πορευόμαστε προς ένα προσκυνηματικό ναό· είναι **με τη θέλησή μας** που στρέφουμε την προσοχή μας στην εμπειρία που μας καλεί η Θεία Χάρη.

Η συνοδοιπορία

Όταν το προσκύνημα είναι ομαδικό, η προσπάθεια γίνεται με **το μοίρασμα της εμπειρίας** ως συνοδοιπορία: το «συν», το «μαζί» στην πορεία είναι το στήριγμα στην επιλογή της κατεύθυνσης προς τις εκπλήξεις της αλλαγής. Η συνοδοιπορία έχει εκφράσεις αλληλεγγύης (υποστήριξης στην κοινή προσπάθεια) και εκφράσεις νοεράς παρουσίας (ως εμπειρία πνευματική δεν μπορούμε να ξεχάσουμε πρόσωπα αγαπημένα, ζώντων και νεκρών). Και οι δυο αυτές εκφράσεις είναι όψεις της βαθιάς πραγματικότητας που ονομάζουμε **κοινωνία ως τρόπο σχέσεων**.

Η κατά μόνας πορεία

Ακόμα και όταν το προσκύνημα είναι ομαδικό, η εμπειρία είναι προσωπική. Το έργο της Θείας Χάριτος χρειάζεται **και τη σιωπή, και την κατά μόνας** πορεία. Στιγμές σιωπής και προσωπικής μοναξιάς διαφοροποιούν το προσκύνημα από την εκδρομή. Είναι στιγμές τις οποίες μπορεί κάποιος να δυσκολεύεται να έχει, συνηθισμένος στη φρενίτιδα του σήμερα και στην ηχορύπανση της ζωής· αλλά είναι και στιγμές που κάποιος άλλος λαχταρά, ποθεί να έχει.

Ο θαυμασμός

Με την διαφορετική επίδραση του χώρου και του χρόνου, το προσκύνημα γίνεται **μια καινούρ-**

για ματιά για τη φύση (θαυμάζοντας πράγματα που δεν είχαμε την ηρεμία ή το χρόνο να εκτιμήσουμε), για τους χώρους λατρείας (θαυμάζοντας ένα έργο τέχνης **με μάτια πίστης**). Ο θαυμασμός επιτυγχάνεται και με το ρυθμό οδοιπορίας: βαδίζοντας βλέπουμε με το ρυθμό του βαδίσματός μας. Ο προσκυνητής εναλλάσσει τις στάσεις με το βηματισμό, έτσι δεν «καταναλώνει» ό,τι βλέπει αλλά το θαυμάζει.

Η προσευχή

Θα λέγαμε ότι η προσευχή είναι το «καύσιμο» του προσκυνήματος. Έμμεσα, κάθε εμπειρία της οδοιπορίας είναι εμπειρία προσευχής: **όλα ωθούν** στο διάλογο με το Θεό, στη ζωντανή σχέση φιλίας με τον Ιησού.

Η απόφαση

Στην απόφαση να τεθείς σε πορεία βρίσκεται η ουσία κάθε προσκυνήματος. Όπως ο Αβραάμ καλεσμένος από το Θεό να αφήσει τη γη του, ανταποκρίθηκε στο κάλεσμα και βάδισε προς μια καινούργια κατάσταση (Γεν 12, 1-4). Το προσκύνημα ενέχει μια στάση εμπιστοσύνης, μια απάντηση πίστης, ένα άνοιγμα στην ελπίδα.

Η προετοιμασία πριν την εκκίνηση, δηλ. από την απόφαση στην καρδιά έως την κίνηση δεν είναι χωρίς πειρασμούς και δυσκολίες. Όποιος εκείνος που πρόκειται να ταξιδέψει παίρνει μαζί του τα απαραίτητα. Έτσι η προετοιμασία είναι μια πρώτη φάση εξαγνισμού των λόγων για τους οποίους ξεκινάς το προσκύνημα. Έχουμε την ωραία εικόνα του εβραϊκού λαού που ετοιμάζεται να αρχίσει την προσκυνηματική του πορεία εγκαταλείποντας την Αίγυπτο (Εξ 12).

Μαζί με τον πειρασμό να ξανασκεφτείς την απόφαση είναι κι εκείνος να θέλεις να έχεις κάποιες σιγουριές που στην οδοιπορία μπορούν να γίνουν είδωλα (όπως το χρυσό μοσχάρι στην Εξ 32, 1-6).

Χαρακτηριστικό της απόφασης να γίνεις προσκυνητής είναι να στοχεύσεις στο ουσιώδες και να δεχθείς τα απρόβλεπτα της οδοιπορίας.

Προτεινόμενα βιβλικά κείμενα

Αναζητώντας τη Σοφία (Παροιμίες 2, 1-10)

Ο Χριστός, η ζωή σας (Κολ 2, 6-7· 3, 1-4· 12-7)

Ωδή των Αναβαθμών (Ψαλ. 122)

Αναγνωρίστε τον Κύριο (Λκ 24, 13-35)

Να πορεύεστε στο φως (Α΄ Ιω 1, 5- 2, 11)